

Kasvun kaava-reformipöytä / maa- ja metsätalousjaosto

ASIA: Mitä kustantaisi Metsäbiotalouden paneelin perustaminen alkaneelle vaalikaudelle?

Metsäbiotalouden tiedepaneelin toiminta vuonna 2023:

Maa- ja metsätalousministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö asettivat 23.12.2022 metsäbiotalouden tiedepaneelin kaudelle 1.1.2023–31.12.2026. Paneelin toiminnasta kerrotaan osoitteessa metsatiedepaneeli.fi, mistä löytyy muun muassa paneelin hallitusohjelmataavoitteet.

Vuonna 2023 paneelin tavoitteena on julkaista 3-4 selvitysraporttia/positiopaperia metsäbiotalouteen liittyvistä ajankohtaisista aiheista, joiksi on kaavailtu mm.

1. metsien kasvun ja puun saatavuuden projektiot (mallitarkastelua) ja yhteiskunnan arvojen muutos
2. Ennallistamisen, metsänkäsittelyn ja maiseman muutos ja asenteet – informaation ja visualisoinnin vaikutus päättäjien ja kansalaisten näkemyksiin ja mielipiteenmuodostukseen
3. Arvonlisää tuovat innovaatiot ja metsäsektorin muutospolut tuotteista immateriaalisiin palveluihin

Panelistien tavoitteena on osallistua n. 30 keskustelutilaisuuteen ja paneeli järjestää 4-5 webinaaria ajankohtaisista aiheista. Metsäbiotalouden tiedepaneelin puheenjohtaja Antti Asikainen on jo myös osallistunut asiantuntijana käynnissä oleviin hallitusohjelmaneuvotteluihin.

Metsäbiotalouden tiedepaneelin määräraahatarve:

Metsäbiotalouden tiedepaneelin toiminnan vuotuiset kulut ovat 800 000 euroa/vuosi.

Vuonna 2023 metsäbiotalouden tiedepaneelin kulut maksetaan maa- ja metsätalousministeriön pääluokan momentilta 30.40.22. Määrärahalla katetaan paneelin jäsenten palkkiot, henkilöstökustannukset sekä sihteeristössä että Luonnonvarakeskuksen asiantuntijoiden osallistuminen selvityshankkeisiin. Lisäksi määrärahalla katetaan ostopalveluina: viestintä, selvitykset, synteetit, laskelmat ja analyysit sekä matka- ja muita kuluja.

Metsäbiotalouden tiedepaneelin määräraahatarve on samaa suuruusluokkaa ympäristöministeriön asettamien Luontopaneelin ja Ilmastopaneelin kanssa.

Taustatietoa metsäbiotalouden merkityksestä:

Metsäbiotalouden arvoketjut ja metsistä saatavat ekosysteemipalvelut ovat tärkeitä Suomelle. Metsät peittävät yli 75% Suomen maapinta-alasta. Metsien puuvaranto on noin 2,5 miljardia m³. Metsät toimivat hiilinieluinä ja niiden tuottamaa puubiomassaa hyödynnetään monipuolisesti. Metsäsektorin tuotteiden viennin arvo oli vuonna 2021 13,2 miljardia euroa. Metsäbiotalous työllisti vuonna 2018 yli 70 000 henkilöä. Metsien rooli luonnon monimuotoisuuden ylläpitäjänä on merkittävä. Metsät tuottavat puun lisäksi myös muita ekosysteemipalveluja, kuten keräilytuotteita, riistataloutta tai virkistystä. Metsäarvoketjua ja metsistä saatavien ekosysteemipalvelujen potentiaalia ja vaikutuksia tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti taloudellisen, ekologisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyysnäkökulmista. Metsiin ja metsien hyödyntämiseen vaikuttavat monet erilaiset poliittiset instrumentit sekä Suomessa että Euroopassa.

Lukuisat kansalliset ja kansainväliset politiikkaprosessit ja niiden toimeenpano vaikuttavat suoraan ja välillisesti metsiin liittyvien ekosysteemipalveluiden ja metsäarvoketjun toimintaympäristöön ja toimintaedellytyksiin. On välttämätöntä, että poliittinen päätöksenteko pohjautuu monitieteiseen ja

monisektoriseen tiedepohjaiseen asiantuntija-analyysiin, jossa politiikkatoimien vaikutuksia analysoidaan kokonaiskestävyyden kaikkien elementtien osalta ja koko arvoketjuun kohdistuen.

Metsäbiotalouden tiedepaneelin tavoitteet ja toiminta:

Maa- ja metsätalousministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön asettama metsäbiotalouden tiedepaneeli on tieteellinen ja riippumaton asiantuntijaelin, jonka tavoitteena on tukea politiikkaprosessien suunnittelua ja seurantaa sekä poliittista päätöksentekoa koostamalla tieteellistä tietoa ja lyhyen ja pitkän aikavälin tiedepohjaisia skenaarioita kestävän metsäarvoketjun ja metsäpohjaisten ekosysteemipalvelujen taloudellisista, ekologisista, sosiaalisista ja kulttuurisen kestävyyden ulottuvuuksista. Näissä lyhyen tai pitkän aikavälin kokonaisuuksissa tarkastellaan toimintavaihtoehtoja ja laskelmia esimerkiksi liittyen metsien kehityssuunnusteisiin, raaka-aineen saatavuuteen ja tuontiin, puuperäisiin tuoteinnovaatioihin tai puun käyttöön energian ja polttoaineiden tuotannossa, metsäsektorin ilmasto- ja ympäristövaikutuksiin, metsäsektorin tuottamaan arvonlisään ja työllisyysvaikutuksiin ja metsäpohjaisten investointien tai ekosysteemipalveluiden potentiaaliin. Tarkasteluissa huomioidaan kokonaiskestävyyden eri osa-alueet tasapainoisesti.

Tiedepaneelin tehtävänä on myös analysoida metsää koskevien politiikkatoimien vaikutuksia metsäbiotalouden kokonaiskestävyyteen ja proaktiivisesti tuottaa ja koostaa tieteellistä tietoa tulevien politiikkatoimien ennakoinnaksi ja analysoinniksi. Paneelin tehtävänä on myös tuottaa metsäbiotaloutta koskevia tutkimustiedon synteesejä ja antaa tarvittaessa politiikkasuosituksia. Paneelin tehtävänä on myös tukea metsäbiotalouden ja metsäpohjaisten ekosysteemipalveluiden TKI-toiminnan suuntaamista. Metsään, puuhun ja biomassaan perustuvien hyödykkeiden kehittämistä ja kaupallistamista kiihdytetään osana paneelin julkista toimintaa. Suomen metsäbiotalouden tiedepaneelin työ tukee myös valtioneuvoston yleisempiä tavoitteita päätöksenteon tietopohjan vahvistamisesta.

Lisäksi paneeli laatii lausuntoja metsiin ja metsien hyödyntämiseen liittyvistä lainsäädäntöaloitteista, strategioista ja politiikkaohjelmista.

Maa- ja metsätalousministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö valitsevat paneelin puheenjohtajan ja asettavat paneelin jäsenet saatujen ehdotusten pohjalta. Paneelin jäsenistön tulee täyttää tasa-arvolain (15.4.2005/232) 4 a §:n asettamat vaatimukset ja edustaa tasapainoisesti relevantteja tieteenaloja. Paneelissa on edustettuna metsätieteiden eri osa-alueiden lisäksi luonnontieteet, yhteiskunta- ja taloustieteet sekä tekniikka, joista erityisesti ilmastomuutoksen, liike- ja kansantaloustieteen, oikeustieteen, luonnonvarapolitiikan, biojalostuksen, materiaalitieteiden ja energiatekniikan osaaminen ja asiantuntemus. Maa- ja metsätalousministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö voivat tarpeen mukaan täydentää metsäbiotalouden tiedepaneelia jäsenten vaihtumisen tai uusien jäsenten valinnan johdosta.

Paneeli valitsee varapuheenjohtajan/-t keskuudestaan. Paneeli kokoontuu kuusi kertaa vuodessa sekä aina tarvittaessa. Paneelin jäsenet koordinoivat aktiivisesti tieteellisen tiedon kokoamista ja analyysia päätöksentekoa varten. Jokaisen paneelin jäsenen edellytetään osallistuvan julkiseen, tiedepohjaiseen keskusteluun asiantuntemuksensa pohjalta. Paneeli voi tarvittaessa kuulla eri sidosryhmiä ja kansainvälisiä asiantuntijoita. Paneelin puheenjohtaja vastaa paneelin työskentelyn käynnistämisestä ja tukitoimintojen järjestämisestä.

Metsäbiotalouden tiedepaneelin organisointi:

Tiedepaneelissa on 14 asiantuntijaa eri tutkimuslaitoksista, yliopistoista ja korkeakouluista. Luonnonvarakeskuksen, Suomen ympäristökeskuksen, Ilmatieteen laitoksen ja VTT Oy:n lisäksi edustettuina ovat eri yliopistot (Helsinki, Tampere, Jyväskylä, Oulu, Turku, Lappeenranta, Itä-Suomi, Aalto ja LUT). Paneelille on perustettu tiedesihteeristö. Luonnonvarakeskus vastaa tällä hetkellä metsäbiotalouden tiedepaneelin

toiminnasta ja hallinnoinnista asettamispäätöksen ja vuosittaisen, ministeriöiden hyväksymän projektisuunnitelman mukaisesti. Metsäbiotalouden tiedepaneelin puheenjohtajana toimii maa- ja metsätaloustieteiden tohtori Antti Asikainen, joka toimii tutkimusylijohtajana Luonnonvarakeskuksessa. Tiedepaneelin tueksi SM, TEM, YM, VM, PLM ja MMM ovat esittäneet yhdyshenkilöt metsäbiotalouden tiedepaneeliin. Yhdyshenkilöt kutsutaan paneelin kokouksiin ja heidän tehtävänä on toimia linkkinä ministeriöiden ja paneelin välillä.

Lisätietoja: metsäneuvos Erno Järvinen erno.jarvinen@gov.fi +358 295 162 150
biotalousneuvos Anne Vehviläinen anne.vehvilainen@gov.fi +358 295 162 236